

ARXIU

Mentides certes

Greenpeace ha reconegut que va exagerar la quantitat de contaminants que conté la plataforma Brent Spar. Però això no obsta que alguns estudis científics rigorosos donin la raó a l'organització ecologista en el cas Shell.

Les disculpes que Greenpeace ha demanat han estat prou difoses i comentades. Però amb això ha passat per alt una notícia encara més important: la carta tramesa per dos científics escocesos sobre els perills reals de l'enfonsament de plataformes petroleres.

John Gage i John Gordon són investigadors d'un ens públic: l'Associació Escocesa de Ciències Marines. Probablement són els científics que millor coneixen els ecosistemes de la zona on hi ha la plataforma Brent Spar. Tots dos varen adreçar, l'agost passat, sengles cartes a la Shell i a Greenpeace. Hi comentaven que, si la companyia els hagués consultats, les conclusions haurien estat ben diferents de les que la Shell anunciava. Recordem que la Shell havia defensat, tot i desdir-se'n després, que enfonsar la plataforma, segons l'informe encarregat, no tenia cap impacte negatiu ambiental.

Gage i Gordon comenten, primerament, que l'indret concret, a 2.400 metres de profunditat, on s'hauria enfonsat la plataforma és molt menys aïllat que no s'ha dit dels ecosistemes de superfície, bancs de pesca inclosos. D'una banda, l'informe de la Shell no reconeix l'existència de "tempestes abissals" en aquesta àrea. Això podria afectar els contaminants continguts en la Brent Spar i escampar-los. Segons Gage i Gordon, l'informe de la Shell esmenta corrents molt més febles dels que diverses mesures han constatat —que poden ser vint-i-cinc vegades superiors.

L'informe també ignora que ha augmentat la pesca d'alta profunditat en l'àrea en qüestió. Aquests dos escocesos comenten que han vist al mercat peixos que normalment viuen a més de 1.500 metres de profunditat. Això també els suggereix que les espècies més profundes no es troben pas tan isolades de la superfície com podia semblar.

Finalment, consideren erroni de dir que és petit el nombre d'espècies que hi ha, atès que ells hi observen una gran diversitat biològica. Fins i tot gosen dir que la diversitat d'invertebrats fa del fons marí l'equivalent aquàtic de la selva tropical, amb tota la seva riquesa d'espècies. Aquest punt és abonat per declaracions i treballs recents de científics anglesos i també per científics francesos.

Gage i Gordon no s'inclinen per cap solució concreta sobre la Brent Spar, però demanen un debat científic més rigorós i obert. Precisament després de la campanya de Greenpeace i de la seva carta de disculpes, l'organització ha estat acusada de fer campanyes més publicitàries i sensacionalistes —i manipuladores— que no pas ecologistes. Mentrestant, passava per alt el debat de fons sobre els centenars de plataformes que hi ha a la Mar del Nord.

La comissària europea del Medi, Britt Bjerregaard, declarava fa tres mesos que mai no

acceptarien l'enfonsament de cap plataforma a mar. "Això seria -deia- acceptar que la mar pot ser utilitzada com un abocador". El fet és que actualment hi ha 416 plataformes, dissenyades i construïdes sense pensar que algun dia deixaran de ser útils i que caldrà fer-ne alguna cosa. La Convenció de Ginebra (del 1958) assenyala que tota plataforma abandonada o en desús ha de ser eliminada del tot. La Gran Bretanya va signar aquesta convenció, però al 1983 se'n va desdir. Potser en foren la causa els càlculs sobre el cost d'eliminar totes les seves plataformes de la Mar del Nord: gairebé un bilió de pessetes. Però la Gran Bretanya no és pas l'únic país amb dificultats. També Noruega, que entre les raons per a negar-se a ingressar a la UE esgrimí el temor d'un retrocés en la seva estricta protecció ambiental, té un gran nombre de plataformes a l'espera de solucions.

La majoria de plataformes són petites i pesen menys de cinc mil tones. Poden ser desmuntades i transportades. N'hi ha quaranta-quatre més que haurien de ser parcialment desballestades i enfonsades a un mínim de dos-cents metres, segons les recomanacions de l'Organització Marítima Internacional (IMO). Però cal tenir en compte que l'IMO només diu que no representarien un perill per a la navegació.

Finalment, hi ha una vintena de plataformes més grosses i en llocs poc profunds. Són de ciment i algunes superen les 200.000 tones. En-

fonsar-les significa un greu perill tant per a la navegació com per a l'ecosistema. Però desmuntar-les demana un cost elevat i és un risc greu per als treballadors implicats. El govern noruec ha dit que eliminarà les seves plataformes de ciment, però molts tècnics dubten que ho pugui fer. Una eliminació parcial afavoriria la contaminació i perjudicaria la pesca amb xarxa.

Tant Greenpeace com diversos científics temen que acceptar l'enfonsament d'una plataforma no sigui un precedent que podrien seguir quatre-cents més. Tot i així, no descarten que sigui la millor opció, o la menys dolenta, en alguns casos.

John Gray, biòleg marí de la Universitat d'Oslo (Noruega), creu que algunes plataformes intactes servirien per a fer recerca. Ben adaptades, podrien acollir investigadors i instruments. A més, diu, serien una mena de "cinturons de corall artificials", que atraurien peixos i alguns altres éssers vius. Així, algunes plataformes restarien en actiu, però amb un paper ben diferent de l'actual.

Les disculpes de Greenpeace d'haver exagerat i d'haver proporcionat imatges manipulades han estat aprofitades pels antiecològistes o els escèptics per criticar aquestes campanyes. Però també han demostrat que el sensacionalisme és allò que ven. Gage i Gordon no s'han penjat a cap plataforma, però han enviat una carta amb dades rigoroses. Hi ha qui acusa Greenpeace de ser una organització més mediàtica que no pas ecologista i de vendre sobretot la seva imatge. És una llàstima que quan els mitjans tenen oportunitat d'allunyar-se de tot sensacionalisme i d'escoltar els màxims experts demostrin que potser Greenpeace no pot actuar diferent de com actua, si es vol fer sentir.

Xavier Duran

Estruços ambientals

Fa uns anys, en un article publicat a EL TEMPS, l'ecòleg Jordi Flos comparava algunes mentalitats amb el joc infantil del tat. Els nens es tapen els ulls amb les mans o un drap i es pensen que així ja no els veuen. Flos deia que tirar porqueria a mar era com jugar a fer tat: com que no ho veiem, ens pensem que no existeix.

Aquesta mentalitat d'estruç ambiental, que consisteix a amagar la brutícia sota la catifa oceànica i a pensar que així tot ja és net, és la que guia encara moltes companyies i governs. És lògic que la Shell i el Govern britànic s'esverin a l'hora de calcular el preu de desmantellar les plataformes. Però és que ara toca apagar moltes coses il·lògiques: haver construït centenars de plataformes sense tenir pensat què en faríem, un cop acabada la seva vida útil. I això mateix passa amb les centrals nuclears, per exemple. La societat moderna s'ha dedicat a construir i fabricar, sense pensar on abocaria les deixalles del progrés.

Aquesta cultura d'usar i llençar s'ha d'acabar, si no volem que la nostra generació, o les posteriors, comenci a notar els efectes d'una política de tapar-se els ulls i de calcular només costos econòmics immediats. El Govern britànic, per exemple, no compta el cost de fer perillar els bancs de pesca de la mar del Nord. Ja ho pagaran uns altres.

Mentrestant, continua faltant un debat seriós sobre aquests temes. El consens recent sobre el canvi climàtic i les seves causes humanes ha merescut ben poc espai. I cap comentari dels crítics contra Greenpeace. És lògic que Perotes i Galindos ocupin molt de lloc. Però aleshores no ens queixem si Greenpeace ha de manipular imatges, penjar-se en unes plataformes o passejar per atol·lons nuclears. És l'única manera de punxar els estruços perquè treguin el cap del forat.

X. D.